

Wijzigingen in de Wet kinderopvang; samenvatting

De Wet kinderopvang wordt op een aantal onderdelen gewijzigd. De wijzigingen hebben als doel het kinderopvangstelsel financieel beheersbaar en toegankelijk te houden. Het merendeel van de wijzigingen heeft betrekking op de gastouderopvang en op het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik. De wijzigingen zijn aangekondigd in een brief van Staatssecretaris Dijkzema van 20 juni 2008 aan de Tweede Kamer¹. Het wetsvoorstel is op 25 februari naar de Tweede Kamer gestuurd. In aanvulling daarop is op 24 april een nota van wijziging naar de Tweede Kamer gestuurd waarin het aanvankelijke plan van het kabinet om de gastouderopvang op te splitsen in minicrèches en thuisopvang, wordt geschrapt. De mogelijkheid om een toeslag te ontvangen voor thuisopvang komt daarmee te vervallen.

De Tweede Kamer is op 3 juni 2009 akkoord gegaan met het wetsvoorstel. Behandeling van het wetsvoorstel door de Eerste Kamer vindt naar verwachting spoedig na deze datum plaats. Onder voorbehoud van instemming door de Eerste Kamer worden de maatregelen per 1-1-2010 van kracht. Het wetsvoorstel kan als volgt worden samengevat.

1. Deskundigheidseisen en het maximaal aantal op te vangen kinderen:

- Gastouders moeten aan deskundigheidseisen voldoen;
- De inhoud van deze deskundigheidseisen wordt bepaald na overleg met het kinderopvangveld (organisaties van kinderopvangaanbieders en van ouders);
- Gastouders kunnen een traject volgen waarin wordt vastgesteld of hun huidige competenties en kennis voldoen aan deze deskundigheidseisen.
- Gastouder krijgt tot 1 januari 2011 de tijd om aan de nieuwe eisen te voldoen én te worden ingeschreven in een landelijk register. Om er zeker van te zijn dat ze tijdig worden ingeschreven moeten ze voor 1 september 2010 door een gastouderbureau worden aangemeld bij de gemeente van vestiging.

2. Organisatorische opzet van gastouderopvang

- Een gastouder kan slechts op één locatie kinderen opvangen;
- Een voorziening voor gastouderopvang kan gevestigd zijn op het woonadres van de gastouder of op het woonadres van één van de vraagouders;

¹ Kamerstukken II, 2007-2008 31 322, nr.25

- De betalingen tussen gebruikers en aanbieders van gastouderopvang verlopen via het gastouderbureau. Daarmee kan de Belastingdienst/Toeslagen nagaan of betalingen hebben plaatsgevonden en toeslagen rechtmatig zijn verstrekt;
- Het gastouderbureau heeft een personeelsformatie die toereikend is om het aantal aangesloten gastouders te ondersteunen. Dit betreft zowel de omvang van de personeelsformatie, als de beroepskwalificaties van personeelsleden;

3. Kwaliteitseisen en toezicht

- Een gastouder is een professionele aanbieder en is zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit;
- Aan de gastouderopvang (gastouderbureaus en gastouders) worden, naast de deskundigheidseisen aan gastouders, kwaliteitseisen gesteld. Deze kwaliteitseisen worden ontwikkeld in overleg met de organisaties in het veld die de ouders en de aanbieders van kinderopvang vertegenwoordigen.
- De GGD houdt rechtstreeks toezicht op de kwaliteit op het adres waar de gastouderopvang plaatsvindt;

4. Specifieke eisen aan gastouderopvang

- Gastouders mogen maximaal zes kinderen tegelijkertijd (inclusief eigen kinderen) opvangen, zoals op dit moment al mogelijk is bij de projecten innovatieve kinderopvang;
- Een gastouder is 18 jaar of ouder.
- Inwonende personen kunnen geen gastouder zijn voor kinderen op hetzelfde adres. Hiermee wordt uitgesloten dat normale aanwezigheid thuis en het verrichten van opvang door elkaar lopen.
- Gastouders en andere personen van 18 jaar of ouder die op hetzelfde woonadres wonen als de gastouder zijn in het bezit van een verklaring omtrent het gedrag.
- In een voorziening voor gastouderopvang wordt de Nederlandse taal als voertaal gebruikt. De Friese taal kan mede als voertaal worden gebruikt.
- Personen waarvan één of meer kinderen, op grond van nader te bepalen redenen, onder toezicht zijn gesteld, kunnen geen gastouder zijn.

5. Financiële randvoorwaarden bij gastouderopvang

- De maximumuurprijs die voor een toeslag voor gastouderopvang in aanmerking komt, is € 5,-;
- Ouders die gebruik maken van opvang die in de loop van 2010 de status van gastouderopvang bereikt, hebben met terugwerkende kracht tot 1 januari van dat jaar recht op een toeslag op het niveau van €5,-. Als zij voldoende zekerheid hebben dat hun gastouder deze status tijdig zal bereiken, kunnen zij een mutatieaanvraag indienen bij de Belastingdienst/toeslagen;
- Gastouderbureaus zijn verplicht om de ouders voor 1 januari 2010 te laten weten of zij verwachten dat hun gastouder tijdig (voor 1 januari 2011) aan de eisen zal voldoen. Het gastouderbureau is verplicht zich regelmatig op de hoogte te stellen van de inspanningen van de gastouder om aan de eisen te voldoen. Mocht de gastouder onverhoopt toch niet op tijd aan de kwalificaties voldoen, dan kan de ouder de betaalde bemiddelingskosten van het gastouderbureau terug eisen.

- De kosten die het gastouderbureau bij de ouders of gastouders in rekening kan brengen zijn transparant voor alle betrokken partijen.

6. Landelijk register kinderopvang

- Er komt één landelijk register kinderopvang, waarin alle formele opvang is opgenomen die aan de eisen voldoet. Dit landelijke register vervangt de bestaande individuele gemeentelijke registers;
- Opvang wordt pas in het register opgenomen als uit de inspectie van de GGD blijkt dat de opvang aan de eisen voldoet;
- Kindercentra, gastouderbureaus en ook de gastouders worden door de gemeenten ingeschreven in het register;
- Alleen het gebruik van opvang die in het register is opgenomen, komt voor een toeslag in aanmerking. Hiermee worden misbruik en oneigenlijk gebruik voorkomen. De Belastingdienst/Toeslagen kan nagaan of opvang in het landelijk register is opgenomen;
- Bestaande gastouderbureaus worden bij invoering van de wet voorlopig in het register ingeschreven. De inschrijving wordt definitief, indien het bureau op 1 januari 2011 aan de nieuwe eisen voldoet;
- Als een gastouder vóór 1 januari 2011 aan de nieuwe eisen voldoet, wordt dit – met terugwerkende kracht – omgezet naar een inschrijving als gastouder. Ouders die van deze opvang gebruik maken, komen daarmee vanaf 1 januari 2010 in aanmerking voor een toeslag voor gastouderopvang.

7. Overige onderwerpen in de wetswijziging

- Er komt een norm voor het aantal uren in een dag/dagdeel dat kindercentra aan ouders in rekening mogen brengen. Indien een ouder meer uren per dag/dagdeel afneemt dan die norm, mag alleen bij die ouders dit hogere aantal uren in rekening worden gebracht. Hiermee kan worden voorkomen dat ouders voor meer uren moeten betalen dan het vastgestelde normaantal;
- Voor opvang in kindercentra wordt het aantal toeslaguren dat ouders bij het Rijk kunnen aanvragen gemaximeerd op een niveau dat excessieve aantallen uren toeslag uitsluit.
- Het wordt wettelijk mogelijk gemaakt dat de GGD en de Belastingdienst/Toeslagen informatie met elkaar uitwisselen. Manco's in de kwaliteit kunnen in de praktijk namelijk vergezeld gaan van financiële manco's en omgekeerd;
- Het rijk kan bij AMvB regels stellen aan de kwaliteit van de kinderopvang;
- Het rijk kan bij Ministeriële regeling regels stellen aan de vorm van het betalingsverkeer tussen ouders, gastouders en het gastouderbureau.